

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, poluletna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna šte. 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica šte. 6

Izhaja vsak petek

Št. 14.

V Ljubljani, 5. marca 1915.

Leto X.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vojskina oblika našega lista zahteva, da se ji prilagode tako naročniki, kakor tudi uredništvo in naši cenjeni sotrudniki. Oglase naj se tudi dopisniki, kako se godi delavstvu v posameznih krajih. Vsi naj se drže načela: bodi kratek. Uredništvo našega lista je tolerantno do skrajnosti in splošno znano je, da se pri nas sotrudnikom nič ne črta in ne spreminja. Smo demokratični in zelo radi vidimo, da se pove vse tako, kakor je pri srcu ali podomače iz jeter vun. Zdaj naj naši sotrudniki in dopisniki pazijo na to, da svoje sestavke prilagode listovi obliki: iz enega dopisa magari pet. Ravnajte se po vojskihnih zgledih: kratko, spartansko izraženo. Nekateri naše prijatelje skrbi, češ, kaj zdaj, ko se je list tako zmanjšal, ali zaspi? Na to niti ne mislimo, niti kadar sanjamo. Obliko listu smo zmanjšali, ker nočemo, da zlezemo v dolgove. Pridobite vsaj štirinajst sto novih naročnikov, pa izhajamo zopet v mirovni obliki ali pa s prilogami; ker nekateri sedanjo obliko lista še bolj hvalijo, kakor so prejšnjo. Pregleden je res očem list zdaj bolj kot prej in pa; saj smo vsi ljudje: izprememba vabi in mika.

Ljubljana, 1. sušca 1915.

Danes nič ne zabavljamo; vsaj se v celi državi se popisujejo zaloge žita in moke. Morebiti je marsikdo, ki je nakupil nekaj več kil moke, nevoljen in v skrbeh, ampak sedanji resni časi zahtevajo, da moramo vsi sodelovati na končno zmago našega orožja. Izstradati nas nihče ne sme. Glavno je, da se prepreči lakota. Niti ne grajamo in ne nergamo glede na vsebino vladne odredbe o popisovanju žita in moke, ker vemo, da se taka stvar ne more kar čez noč v vsej popolnosti poroditi. Vedeti moramo, koliko da znašajo vse naše zaloge, potem se more delati naprej za vzdrževanje ljudstva, da ne pomre lakote. Objavljamo v današnjem listu še zelo zanimiv članek, ki se peča s sedanjo draginjo in pristavljamo, da je bil natisnjen že prej, predno je izšla uradna odredba o monopoliziranju moke in žita. Izpreminjati ga kljub temu nočemo, ker je res »fejst«.

× × ×

Ljubljanski mesarji pritiskajo na oblasti, naj zopet zvišajo cene mesu. Avstrijci sploh in tudi slovensko delavstvo nismo taki mesojedci, kakor so n. pr. Angleži; pravzaprav smo navezani v prvi vrsti na juho. Nismo razvajeni ljudje; juho si pa tudi delavec in delavka, kadar ni post, rada privošči. Cene mesu so itak v Ljubljani naravnost že zdaj oderuške. Mesarji se izgovarjajo, češ, da živine ni dobiti po nizkih cenah na ljubljanskih sejmihi in da jim jo prekupijo tujci, ki podražijo cene živini. Res, da osobito Tirołci zadnje čase živino na ljubljanskih sejmihi precej dobro plačujejo; a bosa je, če trde, da na Kranjskem ni goveje živine. Tudi ni istina, da kmetje nočejo prodajati živine, če jo tudi imajo. V ljubljanski okolici se je res že klavna živina precej prodala, a dobro znamo, da ponujajo kmetje že živino za — koruzo. Po notranjskih gričih in na Gorenjskem in na Dolenjskem se dobi živina jako poceni, ampak seveda ljubljanski mesarski gospodi se mora živina predstaviti na krožniku, ker jo sicer ne vidijo. Popisovanju in delnemu monopoliziranju žita in moke mora slediti tudi vreditev trgovine in kar je glavno, reje živine. Naši časi so izredno važni in stavijo na državo velikanske zahteve, ki jih morajo izvesti ljudstvu in državi v korist.

× × ×

Slovensko hrvatski klub je sklenil, naj se skliče državni zbor v kratko zasedanje. Na Dunaju je zborovalo predsedstvo državnega zbora; »Slovenec« je poročal po nemških listih, da je v tej seji glasoval zbornični podpredsednik vitez pl. Pogačnik proti sklicanju državnega zbora; nekaj dni pozneje je poročal »Slovenec«, da je bilo navedeno poročilo zlagano; zelo dobro poučena »Straža« pa poroča, da se vitez pl. Pogačnik ni udeležil glasovanja. Poslanec Pogačnik sam ni še nič izjavil. Ker je odvisen mandat posl. Pogačnika od glasov kršč. socialnega delavstva, pričakujemo, da posl. Pogačnik posveti v to tajnostno s sedmimi pečati zapečateni knjigo tudi sam.

Vojni dogodki

od 23. februarja do 1. marca 1914.

Severno bojišče. Bitka za Stanislav se še ni odločila; Rusi so dobili ojačenja in se obupno bore, ker jim gre za železniško progo, po kateri preskrbujejo svoje karpatske čete z živili in streljivom. Dne 26. februarja so naše čete v tem oddelku bojnega polja z naskokom vzele neko važno višino in ujeli 1200 Rusov, prejšnje dni so pa ujeli tod 3300 Rusov. — Veliki in trdovratni boji se vrše na črti Wyskow-Tucholka. — Na duklanskem vojnem pozorišču so naše čete prešle k napadu, vrgle sovražnika z dveh prevladujočih višin in z naskokom osvojile neki kraj pri Wiszközu. — Vzhodno od Grybowa so naše čete zavzele važno rusko opirališče. — Ob Nidi in Pilici nič novega.

Nemško-ruska fronta. Ob Rawki so Rusi vzeli Nemcem utrdbo Mogily blizo Skiernevic. Na severnem Poljskem so Nemci 25. februarja osvojili Przanysz in ujeli 10.000 Rusov; Rusi so nato dobili ojačenja in Nemci so dne 27. februarja mesto zopet zapustili. Tudi na črti Kowno-Grodno-Lomža so Rusi dobili ojačenja in prešli k ofenzivi, a Nemci so doslej odbili še vse njihove napade.

Na zapadnem bojišču so Nemci osvojili več strelskih jarkov pri Ypresu. Francozi hudo napadajo v Champagne in pri Perthesu ter so imeli nekaj manjših uspehov. V Vogezih so Nemci vzeli Francozom Hochrodberg in Stoßweier. — Nemški letalci so bombardirali Calais in nekatere kraje v Essexu na Aigleškem.

Na kavkaškem bojišču so dosegli Turki neke uspehe vzhodno od Antwina.

Dardanelške utrdbe obstreljuje angleško-francosko brodogradnja; pred Dardanelami je zbranih 60 sovražnih bojnih ladij.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

POLOŽAJ SOCIALNO DEMOKRAŠKE STROKOVNE ORGANIZACIJE.

Socialno demokraška strokovna društva so po vojski, kar je samopo-

sebi umljivo, veliko trpela. Navesti hočemo nekaj zgledov naslanjajoč se na poročilo socialno demokratske strokovne komisije po »Christlichsoziale Arbeiterzeitung«!

»Unija rudarjev« je štela pred leti že 30.000 članov, a radi znanega narodnega spora med nemškimi in češkimi člani je štela koncem l. 1913. še 14.017, koncem l. 1914. pa le še 9020 članov, da si je bilo sprejetih 3371 novih članov in jih je moralo na vojsko le 3431. Primanjkljaja izkazuje koncem leta 1914. okroglo 20.000 K.

Močno so trpela soc. dem. strokovna društva tistih delavcev, ki obdelujejo kamenje, ilovico in steklo.

Osrednja zveza steklarjev je izkazala koncem leta 2000 brezposelnih članov.

Zveza porcelanskih delavcev je izdala 65 odstotkov vseh svojih dohodkov za podpore.

Organizacija kamnarjev je morala ustaviti svoje italijansko-sloven. glasilo. Tudi rudarska Unija je ustavila svoje slovensko glasilo. Nalog strokovnega časopisja kamnarjev je padel od 7500 na 2600.

Število članov zveze delavcev, ki izdelujejo ilovico, je padlo za 2273 in šteje zdaj le še 1463 članov.

Osrednja zveza kovinarjev in livarjev je morala črtati 3100 članov; zveza juvelirjev in pasarjev je imela 2300 brezposelnih članov; zveza mašinistov in kurjačev je padla od 4794 na 3487 članov.

Zveza strugarjev je izplačala skoraj vse svoje premoženje, okroglo 140 tisoč kron, svojim članom, zveza lesnih delavcev pa 355.000 kron!

Splošni gospodarski položaj.

Gospodarski razvoj pri nas napreduje počasi, morebiti celo zaostaja bolj, kakor je to sedanjim razmeram potrebno. Priznavajmo, da gre pri nas težje,

Prokletstvo bogastva.

Kamnar poišče v naslovni knjigi stanovanje Lovčnova. Kočijažu večkrat naroči, naj ga vozi tam, kjer stanuje Lovčnova. Upa, da kdaj vidi svojo zapuščeno hčerko. Sreča mu ni mila.

Mimu hiše, kjer Lovčnova stanuje, se noče voziti. Boji se, da ga ne zagleda Lovčnova in da zopet doživi, kar je zadnjič.

Čez nekaj tednov se Kamnar zelo pozdravi, ker živi zmerno. Izprehaja se že peš vsak dan kako uro; a ker mu miglja pred očmi, ne more sam hoditi; marveč se opira na slugo. Popoldne se vozi z ženo po eno ali dve uri. Ozdravil Kamnar ni več; duše ni imel mirne in da zakrknje vest, se je zopet zatekel h kozarcu in pil. Njegovo zdravje se zato zopet poslabša; Kamnar se prepriča, da povzroča neizmerno uživana takozvana sreča in nakupičeno bogastvo tudi človeku nesrečo.

XVII.

Bogati Kamnar strašno trpi. V dvanajstih letih se je navadil, da si je

kakor v Nemčiji, četudi imamo opraviti le z dvema državama, ki si po svoji stari navadi v gospodarskih rečeh navadno nasprotujeta. V prvi vrsti gre za preživljenje, ki je radi angleške roparske politike zelo težavno in še vprašanja niso rešili. Kakor zdaj stoje stvari, ni verjetno, da Avstro-Ogrska uvede žitni monopol, ki ga je uvedla Nemčija. K večjem se ustanovi na kapitalističnem temelju žitna akcijska nakupovalna družba, če ji Ogrska pritrudi. Mi se prejkoslej odločno zavzemamo za to, da se i pri nas žito monopolizira in naj se cincanje že konča, predno ne bo prepozno.

Za vzdrževanje proračunskega ravnotežja se finančni minister peča z vprašanjem novih davkov. Najbrže izvede vlada nekdanji takozvani veliki finančni načrt, s katerim se uvede davek na vžigalice, davek na dedščino, povišajo se kolkovne, poštno in brzojavne pristojbine, vozni listki in mogoče tudi tovarne cene.

Mi želimo, da je boljše, če se uvede monopol vžigalic, kakor davek. Boljše bi bilo to za državne finance in za trpinke in trpinke, delavce, delavke, v tvornicah vžigalic.

Soc.-demokratsko združništvo v naših krajih ob vojski.

»Arbeiterwille« objavlja daljši članek, ki se peča z vplivom vojske na soc. demokratsko združništvo v alpskih deželah. Izvaja med drugim: Po mobilizaciji se je bilo bati glede na združništvo najhujšega. Nekaterim društvom ni bil iztrgan le najboljši del načelstvu in nadzorstvu, marveč tudi večidel nastavljenec. Nadalje se je hotel tudi vsak preskrbeti z živim in sicer hitro. Ker so se hoteli z blagom preskrbovati tudi taki člani, ki so se nahajali le na papirju, se je določilo, da se oddaja blago po razmerju njih

prilagodil svoje življenje z denarjem tako, kakor si je želel. Zdaj more hoditi le opirajoč se na slugo po cestah; v hiši se mora opirati na palico, kadar hodi. Z denarjem ne odpravi ne bolezni, še manj pa svoje pekoče vesti. Zelo trpi, ker uvideva, da si je s svojo požrešnostjo nakopal sam bolezen in da si je tudi sam nakopal dušne bolečine po svojem grehu, ki žge hujše, kakor telesne bolesti. O, če bi bil mogel, kako rad bi bil izbrisal iz svoje preteklosti kar je bilo; a božji mlini meljejo počasi in gotovo; Boga, ki dobro plačuje in hudo kaznuje, ne podkupiš z zlatom. Delati pokoro, prositi Boga za odpuščenje, tega Kamnar ni znal. Kdaj že je izgubil vero, preveč je zagrešil; ni izprevidel, da ga kliče Bog, neizkončno modri, pravični in usmiljeni sodnik: spokori se za svoje grehe. Ljubezen do zlatega teleta mu je zatemnila pogled, da ni videl pokazane mu poti pokore.

Veroval je v usodo. Ž njo se ni izpuščal v boj. Sitnaril je, vedno občutljivejši postaja. Zloben postane, trapi ženo; ni pravičen nasproti otrokom,

dosedanje nabave. Delo so izvedli ostali nastavljenici, kjer tega ni bilo mogoče izvesti, so nastavili začasno nekaj novih. Začetkom decembra je okrajno tajništvo z vprašalnimi polami vprašalo, kako je vplivala vojska na združništvo, na to se večinoma ni odgovarjalo splošno, če se izvzamejo nekatera društva in tajništvo konsumne zadruge v Ljubljani, ki je odgovorilo že drugi dan; 13 društev ni odgovorilo do 20. januarja. Med 140 člani načelstva jih je bilo mobiliziranih 28, 3 so bili ranjeni, 1 ujet, med 415 člani nadzorstva jih je bilo 98 mobiliziranih, 2 sta bila ubita, 12 ranjenih, 2 ujeta. Med 90 skladiščniki pa je bilo mobiliziranih 26, 2 sta padla, 1 je bil ranjen, med 37 prodajalci jih je bilo mobiliziranih 9, 1 je padel, 1 je bil ranjen in med rokodelci (121) jih je bilo mobiliziranih 46, 2 sta padla, 1 je bil ranjen. Zelo prizadeto je bilo konzumno društvo v Gradcu; med 28 skladiščniki jih je bilo mobiliziranih 13, med 46 peki 17; vojaški erar je rekviriral med 10 tovornimi konji 8 in več voz blaga, pšenične in ržene moke, sladkorja, kave, riža in čaja, ena pekarija je morala peči vojakom suhoh in kruh. Med 36 društvi izkazuje večji obrat kakor l. 1913. 22 društev. Tudi varčevalo se je več, kakor l. 1913., od 1. junija do 30. novembra 1914 se je vložilo 538.523 K, v istem času leta 1913. 508.523 K.

Oderuštvo v raznih oblikah.

Zamaknimo se samo za pol leta v dogodkov in presenečenj polno preteklost. Spomnimo se zadnjih dni meseca julija in začetka avgusta, ko je vso našo pozornost vezala naša mobilizacija in nismo imeli veliko ali prav nič časa, o nas samih kaj misliti, namreč mi delavski sloji in nižji nastavljenici s stalnimi plačami, ki živimo iz rok v usta.

Komaj se je oglasila tromba, da skliče zbere junakov, že so se zagnali

kadar jim kaj zapove. Ko je bil čas za to, ni gledal na to, da se nauče otroci ubogati. Zdaj kar zahteva, naj ga na besedo ubogajo. V svoji razdraženosti zahteva od njih nemogoče stvari. Če so doma, mu ni prav; če grejo vun, zopet ni prav. Kadar uprašajo otroci, kako mu gre, jih robato zavrne, kaj da take neumnosti izprašujejo, ko ga itak vidijo! če ne vprašajo, jim očita, da so brezsrčni! Zelo ti otroci niso svojega očeta nikdar ljubili, a zdaj jim postane neljub; boje se ga, izogibajo se »starca«, kakor mu pravijo med seboj, kadar so sami, kolikor se le morejo.

Kamnarjevi tudi ne prija, da bi mož sitnaril nasproti njej. Naveliča se ga, ker je vedno nezadovoljen, ker vedno toži, kako da je bolan in da ni več tako močan, kakor je bil, in leta po zabavah še bolj kakor prej. Pokaže se, da Kamnarja ni nikdar pristrčno ljubila. Dokler se je na Kamnarjevi strani lahko zabavala in postavljala, sta izvemši nekaterih grdih prizorov, še precej dobro izhajala vsaj navidezno, pred svetom; zdaj, ko zahteva od nje

Krepka volja

je ona lastnost, ki človeka, ki jo ima, resnično lahko osreči. Odločni ima prav pogosto prednost pred drugimi ljudmi, in to mu je vedno v korist. Lahko se reče, da človek s krepko voljo skoro brez odpora vlada nad drugimi ljudmi.

Krepka volja pa more bivati samo v zdravem telesu in zato moramo najprej gledati, da osta-

razni prekupci in prodajalci kakor izstradane zveri v nas s povišanjem cen živilom, dasiravno takrat še ničesar ni primanjkovalo in smo živeli sredi še dokaj povoljne žetve. Zato tudi ni manjkalo, ne veletržcem in ne razpečevalcem na drobno. V nedeljo 26. julija zvečer smo zaslišali vladarjev klic in v ponedeljek in torek nato smo že plačevali moko po 52 do 60 vinarjev za kilogram, dočim je bila v soboto poprej še po 34 do 40 vinarjev. Pohlevni in potrpežljivi kakor smo vselej in pa vsled poslavljenja naših dragih tovarišev se niti zavedli nismo, da nam je krvosoderuh nastavljal svoj rilec, da se opojimo od naših žuljev in ki nam je morda še nevarnejši sovražnik, kakor meč in svinec. Upali smo pa prve dni mobilizacije tudi, da se nam kmalo zopet povrnejo redne razmere. Ko pa je ogenj izbruhnil tudi na severu, tedaj pa bi se nam vsem moralo zasvitati, da utegnemo slediti še zelo resni časi in o tem smo danes že malo več kakor prepričani.

Že prve dni avgusta so vlade posameznih dežel izdale in razglasile najvišje cene nekaterim živilom, toda še višje, kakor so se jih trgovci-detajlisti itak že posluževali. Posledica je bila, da so te dovoljene najvišje cene postale čez noč normalne dnevne cene. Napaka se je zgodila že s tem, da se pri določitvi omenjenih najvišjih cen ni vprašalo vsih prizadetih faktorjev: veletržca, razprodajalca in konsumenta; druga napaka pa je bila ta, da so do-

zakonska ljubezen požrtvovalnosti in zatajevanja, ne dobiš Kamnarjeve skoro nikoli doma. Ko ji Kamnar očita, da je lena in brez srca, mu neusmiljeno hladno odgovori: »Bolezni ne izprememim; ne pričakuj, da čepim cel dan doma in poslušam tvoja jadikovanja in da prenašam tvoje sitnosti; za to te nisem poročila.«

Kamnar je zelo potr. Prepira se vedno z ženo in z otroci in s posli; če je sam, se še s seboj prepira. Ne cení več vabljivega denarja, ki ga je v mladih letih napravil za krivoprisežnika nasproti Lovčnovi. Kako si želi zdaj nazaj njeno nesebično ljubezen, ki jo je takrat tako preziral. Dobro bi dela njegovemu srcu zdaj le besedica sočutja in tolažbe. Zapušen je, saj vé, da ne marajo niti lastni otroci zanj.

Pomisli nazaj na svoja mlada leta. Žalosti se tudi ob teh spominih. Mati ga je ljubila. Sramuje se, ker je slabo poplačal gorečo materino ljubezen. Oj, v teh težkih časih, ko ne more sam potovati, kako bi rad videl zopet pri sebi svojo mater in se solnčil v mate-

nemo zdravi in se ogiblremo bolečin in trpljenja. Pri tem nam dobro služi Fellerjev osvežujoči, poživljajoči, bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z znamko »Elza-fluid«. O tem moramo biti prepričani, ako čitamo pisma, kakor ono g. profesorja dr. Evgena Luxa, Wiśniowa na V., Galicija. Ta zdravnik piše: »Veseli me, da Vam morem poročati, da po preminogih poizkusih Vaš jako izborni »Elza-fluid« spoznam za posebno dobro sredstvo proti revmatičnim in protinskim bolečinam, proti kašlju, zobobolu in glavobolu, trganju po udih in

ločbe maksimalnih cen zadevale samo malo trgovino, veletrgovec pa je bil prost, da dela, kar hoče. V prvi vrsti pridejo tukaj v poštev žitni judje, sladkorni baroni in petrolejski kartel, ki so dobave razpečevalcu kratkomalo ustavili ali pa so se oprijeli tistih cen tudi za velike množine, ki so bile določene za razprodajo na drobno. Razume se, da je pri teh razmerah stal mali trgovec pred propadom ter je bil prisiljen se zateči k oblasti, da mu dovoli nove, še višje maksimalne cene. Veletrgovcu je bilo zopet prizanešeno in tako se je kolo vrtelo v drugič in tretjič, dokler se najvišje cene niso sploh opustile in se je konsument izročil na milost in nemilost oderuhov vseh mogočih vrst.

Sedaj se nam grozi s pomanjkanjem živil, ampak šele sedaj, ko je brod že odrinil v strugo in ga mogočni valovi pode naprej. Sedaj se oklepajo protiakcije, sedaj se posvetuje tu in se enketira tam, a takrat pa, ko je naš kmetič mlatil žito in izkopaval krompir, repo in korenje, tedaj so brezvestni špekulantje nemoteno hodili po deželi in s pripovedovanjem najgorostasnejših bajk o upadu sovražnika, o prisilnem ugrabljenju itd., ljudstvo opeharili do malega vseh pridelkov, katere so z ogromnim dobičkom prodajali čez mejo ali nakopičili v svojih skladiščih. Smelo lahko trdimo, da se nam dejanskega pomanjkanja ni treba bati, treba je le poiskati in spraviti na trg protipostavne zaloge gospodov ljudskih

rini ljubezni, saj dvajset let ni videl svoje mamice; a prepozno je že; pred enim mescem mu je pisala sestra, da je mati tako bolna, da vsak trenutek pričakujejo njene smrti. Kmalu nato mu piše sestra, da je mati umrla. Oj, rad bi bil zdaj stopil v preprosto materino stanovanje, a ni več mogoče; prepozno je. Ker ga vest hudo grize, hoče potovati k materinemu pogrebu, a zdravnik mu prepove, češ, potujte, a pripravite se, da vas zadene srčna kap, bodisi med potjo ali pa pri pogrebu.

V tej dobi telesnega Kamnarjevega trpljenja ga je mirilo, ker je kupčija dobro šla naprej. V pisarni in v tvornici je skrbelo izurjeno osebje za to, da ni ničesar zaostalo. Skrbeti mu ni bilo za trgovske zadeve in se je zato vsako jutro, če ni bilo pregrdo vreme, izprehajal naslonjen na slugo v svežem zraku, kar mu je dobro delo.

Ko se izprehaja cvetno nedeljo blizu stolnice, zvone zvonovi. Prejšnja leta se Kamnar ni čisto nič za zvonjenje zmenil. Zdaj ga zvonjenje pretrese in mu očita njegovo brezverno življenje.

prav posebno proti očesnim bolečinam. Pri svojih preminogih pacientih ga rabim s sijajnim uspehom in vsem lekarnam priporočam, da ga naroče.»

Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid« tudi iz lastne izkušnje lahko toplo priporočamo in naj bi vsak naročil 12 steklenic za 6 K franko od lekararja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvaško), da ga ima vedno doma. Obenem se pa lahko tudi naroče Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elza kroglice«, 6 škatljic za 4 K 40 vin. franko. — — akir

izžemalcev. Kakor pri poljskih pridelkih, tako se je godilo tudi z živino in radi tega smo danes v presrečnem položaju, da plačujemo na ljubljanskem trgu kilogram špeha že po štiri krone, to je dvakratna dnevna povprečnega delavca. O mesu niti ne govorimo, ne radi tega, ker si ga sploh privoščiti ne moremo, ampak zato, ker ni neobhodno potrebno; mast pa mora biti, če hočemo vse nam ponudene surogate prebaviti. Brez zabele pa jedi tudi nimajo nobene redilne vrednosti in ob pomnkanju množine živil je pač treba pred vsem skrbeti za izdatnost tega, kar še imamo.

Slepi socialni reševalci in teoretični kmečki prijatelji so bili še prav veseli, da se je naš poljedelec lahko in hitro svojih pridelkov iznebil, ne zmeče se za to, kdorkoli je kupil in spravil kamorkoli je hotel. Takrat je bil čas poseči vmes, kajti svetovni položaj je bil že dovolj pregleden, da je bilo zelo lahko uganiti, kaj nas čaka. Deželni pridelki bi morali pač v prvi vrsti služiti preskrbi prebivalstva dežele same in šele preostanek naj bi se smel prodati drugam. Res je, da je kmetič težko čakal na denar za davke in obresti itd. in je že težko čakal, da vnovči sad svojega celoletnega dela, toda dobil bi ga vseeno še in tisti dobiček povrh, ki ga je špekulativen prekupec — morda celo tujec — brez truda pobasal v svoj žep, ako bi bil poučen, previden in s prodajo ne nrenagel. Če je bil v stiski, je bila dolžnost njegovih zastopnikov,

Najrajši bi ušel, a ko korakata s slugo mimo vrat, zabučijo orgle in prično peti pevci. Pretresti se mora srce tudi najbolj zakrknjenemu grešniku. Kamnar obstane; mogočno učinkuje nanj zvonjenje, orglanje in petje. Sreča duhovnika, ki vodi otročiče v cerkev. Trdo se poprime slugovih rok; njegov pogled se upre na neko deklico, ne moti se, svojo zapuščeno hčerko vidi. Plaka, komaj se za otroci zapro vrata stolnice, se Kamnar zgrudi; zadela ga je kap.

Nebeški mir v cerkvi; na cesti v prahu se pa valja v strašnih bolečinah Kamnar.

Dobri ljudje pokličejo izvoščeka in ga neso v kočijo. Pelje se s slugom domov.

Več oseb ga nese domov v posteljo; kmalu prideta dva zdravnika, ki stannujeta blizu. Pride tudi hišni zdravnik in pokličejo še četrtega zdravnika strokovnjaka; a olajšati mu le bolečin ne morejo. Preveč je s požrešnostjo pokvaril telo, denarna bisaga ne more več pomagati.

da mu z ozirom na splošen položaj preskrbe iz javnih sredstev brezobrestne predujemo na njegovo razpoložljivo blago, kakor se je to zgodilo pri sladkornih tovarnarjih. Ampak nič takega se ni zgodilo, mirno se je gledalo delo oderuhov, brezbržno so se spregledali sloji konsumentov, ki pa ne razpolagajo s sredstvi, ki bi omogočala pijavkam hladnokrvno polniti njih nikoli polnih bisag.

Ker smo že pri tem, hočemo opozoriti še na nekaj, ki je morda obsežnejšega pomena, kakor je draženje in preteče pomanjkanje živil.

Kakor smo že zgoraj omenili, so trgovci z moko takoj ob začetku vojne stanja spravili velike zaloge na varno in za poznejši čas, ko jim oblasti dovolijo res »najvišje cene«. Na kakovost skladišč se je morda le malokdo oziral, ker dosedaj še nismo slišali, da bi oblasti v tej zadevi izvajale kako kontrolo. Po ljubljanskih predmestjih in predkrajih se je vsled opustitve živinoreje opustilo veliko hlevov ter se jih preuredilo v kleti in transitna skladišča.

(Konec prih.)

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Strah je človeka

izpadanja las in redke rasti las, a nesreča, izgubiti naravni, plemeniti okras las in vsled tega izgledati neznamen in starikav, zadene le tistega, ki svojih las ne neguje. Zato svetujemo v svrhu dosege bujne rasti las uporabiti Fellerjevo slovečo, pristno Tannochina pomado za rast las »Elsa«. — Na tisoče jih je, ki hvalijo nje dobri učinek proti prhotu in izpadanju las. Krhki, redki lasje postanejo bujni, prožni, dobijo svit in prvotna barva se jim povrne in tako ne osive pred časom. 1 lonček št. I. K 1'60, št. II. (močnejše vrste) 3 krome. Za negovanje brkov priporočamo Fellerjevo voščilo za brke. 1 lonček 50 vin. Dobiva se edino pristen od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica, Elsa trg št. 264 (Hrvatsko).

Spreme valjavce, podajavce, ovijavce, sprednje in zadnje valjavce za žico in fino vlečenje ter varivce

sprejme takoj ob dobri plači v stalno delo neka štajerska železarnica. Dopisi, označeni s »Sch. M. 5289«, naj se takoj pošljejo na naslov: **Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.**

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balsam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potanju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 3-kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
»Sladin« za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, o vajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 kroni 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratalo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, lista in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboliša, naisigurnejša prilika za štedenie!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za franciškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni združniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.